

Çocuk ve Gençlik Edebiyatına Eleştiri Bağlamında Bir Bakış

Medine SİVRİ*

Eleştiri başlı başına kurumsal bir yapıdır ve gelişimin, değişimin ve dönüşümün olmazsa olmazlarındandır. Bu yapının hayata geçirilebilmesi için devlet tarafından altyapısının oluşturulması ve hayata geçirilmesi gerekir. Bunun için öncelikle üniversitelerin ilgili fakültelerinde nitelikli eleştirinin nasıl yapılacağına dair akademik eğitim ortamının sağlanması zorunludur. Bu nedenle özellikle eleştirmen yetiştirecek eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanında ilgili bölümlerin sayısı hızla çoğaltılmalı ve bu bölümlerden mezunlara devlet desteği alınarak basın ve yayın dünyasında (edebiyat ve sanat dergilerinde, televizyonların ve radyoların kültür, sanat ve edebiyat birimlerinde, yayınevlerinde, Kültür ve Turizm Bakanlığının, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerinde vs.) istihdamları yasal olarak zorunlu hâle getirilmelidir.

Avrupa ve Amerika'daki üniversitelerde yüz-yüz elli yıl önce kurulan ve eleştirmen yetiştiren Karşılaştırmalı Edebiyat bölümlerinin ne yazık ki Türkiye'deki geçmişi daha on-on beş yıl öncesine uzanır. Yayıncılık kazanamamış ve yeterince devlet desteği alamamış bu bölümler daha bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az sayıdadır ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunca bile kendi başına özerk bir bölüm olarak tanınmamış, kendi özgül yapısı kabul edilmemiş ve mutlaka diğer filolojiler ya da Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerine dâhil edilmeye çalışılmaktadır zira bölüm mezunlarına pedagojik formasyon verilmesi için gerekli koşulları yerine getiremediği söz konusu bölümler temele konularak ileri sürülmekte ve uygun bulunmamaktadır. Kendi özgün yapısıyla kabul edilmesi gereken bu bölümlerin üniversite sınavlarına girecek öğrencilerin tercih nedeni olması sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.

Ayrıca Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü çatısı altında yine Türkiye'deki devlet üniversitelerinde ilk kez yan alan olarak açılan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı programı bir lisans bölümü ya da sosyal bilimler ya da eğitim bilimleri enstitüsünde yüksek lisans ve doktora programı hâline getirilmeli ve bu bölümlerden mezun olanlar ilgili birimlerde çalıştırılmalıdır. Eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerindeki çocuk edebiyatı derslerini bu bölüm mezunları vermeli ve basın yayın dünyasında yayınlanacak tüm kitaplar buralardan mezunların eleştiri süzgecinden geçirilmelidir. Yayınevlerinin editör çalıştırmaları zorunlu hâle getirilmelidir. Aksi takdirde eleştiri kültürünün hayata geçirilmesi ve kurumsallaşması imkânsızdır. Eğitim altyapısı ve yasal boyutu devlet eliyle hazırlanmadan eleştiri kurumunun işlevsellik kazanması imkânsızdır ve birkaç iyi niyetli bireysel çabadan öteye gidilemez.

* Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Başkanı.